משילין פרק חמישי ביצה לט.

שיש לו מתירין. למחר יוליכוה לו היום יאכלוה כאן: **סדומית.** דקה היא מאד ובטלה. ותדע שהסדומית דקה היא לאמרינן (חולין דף קה:) מפני מה אמרו מים אחרונים חובה מפני שמלח סדומית יש שמסמא את העינים אלמא דקה היא מאד ונדבקת ביד ואינה ניכרת:

ואין בטלין המים בקדרה מפני רוטבה. הניכר לעינים ומתניתין פוטר במים תנן לא שנא עיסה ולא שנא קדרה דמתניתין בתרתי איירי מדקתני תבלין דהיינו לקדרה: **עבה.** תבשיל עבה שאין רוטבו ניכר והוי כעיסה: **מתני' ושלהבת.** כגון הדליק נר בשלהבת חברו אינו מעכב באיסור תחומין: **מועלין בה.** הנהנה ממנה מביא אשם: **ושלהבת לא נהנין.** לכתחלה מדרבנן ואם נהנין לא מועלין אין חייבין קרבן מעילה דלית ביה ממשא: **המוציא שלהבת פטור.** מפרש בגמרא: **גמ' גחלת של ע"ז.** שנאמר ולא ידבק בידך מאומה מן החרם (דברים יג) אסור בגחלתו ומותר בשלהבתו: **מאי שנא של ע"ז דשרי.** לגמרי דאפילו מדרבנן לא גזור בה דקתני מותרת ובשל הקדש קתני לא נהנין: **הקדש לא מאיס ולא בדילי אינשי מיניה.** כולי האי כע"ז דבדילתא דהקדש לאו משום מאיסותא אלא משום אסורא ובהבלעתא) אמרינן לגבי מולין בדילי אינשי מהקדש אבל לגבי ע"ז לאו בדלותא היא: **כל שהוא.** אלא שיעור: **הא דאני חייב כשהוליאו בקיסם.** דכיון דיש לו דבר להדבק בו חשובה היא בכל שהוא. ומתניתין דקתני פטור כדאוקימנא לקמן בדאדייה אדויי שהיה דולקת ברשות היחיד סמוך לרשות הרבים ונפח בידו ונתק שלהבת והפריחה לרשות הרבים: **ותיפוק ליה משום קיסם.** אמאי תני המוליא שלהבת כל שהוא חייב אלא אי נמי חייב כל שהוא: **בדלים בה שיעורא.** להוצאת שבת: **כילה קלה.** שהיא קלה לבשל מכל הבילים ושיעורו חכמים זו כילת תרנגולת: **אביי אמר הא דאני חייב כגון דשייפה למגא משחא בו.** ומשום דיש לה דבר להאחז בו היא חשובה אבל בקיסם לא סגירא ליה לאביי משום דמועט הוא וממהר לכבות. אי נמי רבותא דאשמעינן אביי ואפי' בחספא בעלמא נמי שמיעה נאחזת כל כך חשיבא הוצאה: **תרם.** לענין הוצאת שבת: **כדי ליתן בין פיס לחבירו.** פיס כמו פלימי פתחים (סוכה דף יח.) ופלימי חלונות (ב"ב דף יב.) הקבועים בחומה והן של עץ וסודרין אותם למטה ולמעלה ומשתי רוחות ופעמים שהן קלרין ברוחב ומושיבין שניס זה בצד זה וצריך להושיבן בשוה שלא יהא זה גמוך מזה ולא יהו עקומים וכשהאחד נוטה נותן לתתתיו תרם או אבן בהשוותו או בשאין די ברוחב שביניהם מבדילין זה מזה מעט ונותן תרסים דקים ביניהם: **אלא הא דתנן.** מתני' פטור היכי משכחת לה: ומשני **דאדייה אדויי.** כמו וידו אבן בי (איכה ג): **מתני' כרגלי היחיד.** אין מוליכין המים אלא כרגלי בעל הבור: **כרגלי אותה העיר.** אלפים לכל רוח חוץ לעבורי': **ושל עולי בבל.** העשויין לעוברי דרכים באמצע הדרך ועשאום בני הגולה לשתות בעלותם: **כרגלי הממלא.** מפני שהוא הפקר והפקר נקנה בהגבהה ואם בא אחד ושאל לו ממיין אינו מוליכן אלא כרגליו ולית ליה דרבי יוחנן דאמר חפני הפקר קונים שביתה לעצמן במקומן. וכ"ת א"כ הוה ליה למימר הרי הן כרגלי כל אדם ואמאי קתני כרגלי הממלא קסבר יש בירה להחמיר ואמרינן הוכבר דמאתמול נמי הוכבר דלהאי גברא חזו וברשותיה קיימי ובעירובין (דף מה:) נמי אלא דרבי יוחנן כן מרי מתוקמא: **גמ' נהרות המושכין.** היינו סתם נהרות שיש להם משך להלאה ממקום מקור נביעתן: **ומעיינות הנובעין.** ואין יוצאין מגומות נביעותן ליתמשך הלאה: **הרי הן כרגלי כל אדם.** אין להם שום שביתה לא במקומן ולא כרגלי הנעלים ולא כרגלי הממלא אלא כל אדם מוליכן ברגליו דכל מידי דייר ליה שביתה והכי מפרשי' בעירובין בפרק מי שהוליאוהו (דף מה:): **מילא ונתן לחבירו.** וכגון שמילא לצורך חבירו דאי מלאו לעצמו הא תנן בהדיא כרגלי הממלא: **כרגלי מי שנתמלאו לו.** דנעשה זה שלוחו וקנה לו: **רב ששת סבר בירא דספקא הוא.** והמגביה מציאה לחבירו לא קנה מחברו דלאמרינן בנבא מציעא בשנים אוחזין (דף י.) דהוי מופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים אלא המגביה קנה. ורב נחמן סבר בירא דשותפי הוא לא הפקיריהו בני הגולה אלא נתנוהו לכל ישראל שיהיו שותפין בו וכשאמר זה לחבירו למלאות לו מחלקו והלך בשליחותו נעשה שלוחו ואין זה מגביה מציאה: **המודר אסור.** מי שהוטל עליו הנדר אסור ליהנות מזה שנדר הנדר דה"ק ממוני עליך הקדש: הרי

משום דהוי דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין וכו'. ° ואם תאמר והא [פרישית] לעיל דלא שייך דבר שיש לו מתירין אלא במין במינו וי"ל דאין הכי נמי דלא אמרינן ליה אלא במין במינו והכא גבי תחומין שאני דחמירי כאילו הוי מין במינו בעלמא כיון דממונא הוא ועי"ל דכיון דהעיסה איכה גלוסה אלא ע"י המים והקדרה נתקנה בשביל התבלין אם כן כשערב זה בזה הוי כאילו מין אחד:

הקדש דלא בדילי אינשי גזרו רבנן. וקשה דבפ"ק דפסחים (דף ו.) קתמר אם של הקדש הוא אין לריך לכסותו מפני שבדליס ממנו אלמא משמע דהקדש בדילי מיניה וי"ל דאין הכי נמי דלגבי חולין בדלין ממנו אבל לגבי ע"ז לא בדילי מיניה: **ותיפוק ליה משום מנא.** וא"ת ולבטיל מנא אגב שלהבת דהכי אמר בשבת פרק המצניע (דף נג.) פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי דהוי הכלי בטל אגב האוכלין וי"ל דשאני הכא דליכא חשיבותא בשלהבת לבטל הכלי לגבה דלית בה ממש:

והתנן

הרבים חייב ושלהבת פטור ° המודר הנאה מחבירו אסור בגחלתו ומותר בשלהבתו מאי שנא שלהבת ע"ז דשריא ומאי שנא דהקדש דאסירא ע"ז דמאיסה ובדילי אינשי מינה לא גזרו בה רבנן הקדש דלא מאים ולא בדילי אינשי מיניה גזרו ביה רבנן: ° המוציא גחלת לרשות הרבים חייב ושלהבת פטור: והא תניא ° המוציא שלהבת כל שהוא חייב אמר רב ששת כגון שהוציאו בקיסם ותיפוק ליה משום קיסם ברדלית ליה שעורא דתנן ° המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה אביי אמר כגון דשייפה מגא משחא ואתלי ביה גורא ותיפוק ליה משום מגא בחספא ותיפוק ליה משום חספא ברדלית ליה שעורא ° דתנן חרם כדי ליתן בין פצים לחבירו דברי ר' יהודה אלא הא דתנן המוציא שלהבת פטור היכי משכחת לה כגון דאדייה אדויי לרה"ר: **מתני'** ° בור של יחיד כרגלי היחיד ושל אנשי אותה העיר כרגלי אנשי אותה העיר ושל עולי בבל כרגלי הממלא: **גמ'** רמי ליה רבא לרב נחמן תנן בור של יחיד כרגלי היחיד ורמינהו ° נהרות המושכין ומעיינות הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם אמר ° (רבא) הכא במאי עסקינן ° במכונסין ואתמר נמי א"ר חייא בר אבין אמר שמואל במכונסין: ° ושל עולי בבל כרגלי הממלא: אתמר מילא ונתן לחבירו רב נחמן אמר כרגלי מי שנתמלאו לו רב ששת אמר ° כרגלי הממלא במאי קא מיפלגי מר סבר בירא דהפקרא הוא ומר סבר בירא רשותפי הוא איתיביה רבא לרב נחמן ° הריני עליך חרם המודר אסור

מסורת הש"ס

א) לעיל נ: ויומות פב. כ"מ נג.). ב) ר' יהודה פוטר כיון במים כיון בחלה לא קשיא כל"ל רש"ל. ג) [שהוא קשה ולכך מלא לא בטל אבל אבל מלא אתמרוקנית שהוא רפה בטלה. פריך ערך כן]. ד) שילוחין לז:. ה) יומא לאי ורי"ף ולא"ם ל"ב בבא זו דהמוליא וכו'. ו) [תוספת' פ"ד] ופסק הפיב בהדי הנך מברכין על הגחלת ע"ש]. ז) [ברכות נג. תוספתא שבת פ"ד]. ח) שבת פט:. ט) שם פב. ב"ב כ:. י) שילוחין מה:. כ) שם מו. מת. שבת קכא: [תוספתא פ"ד]. ל) [ל"ל רבה]. מ) [פי' שלינו טבעים]. נ) מדרש ה. מז:. ס) [פסחים ו.]. ע) [דף מו.].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה משום זבו' וא"ת. עיין בר"ש פ"ו מ"ג דטבילות:

מוסף רש"י

וכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל. ואע"ג דמדאוריתא חד בתרי בטיל, דכתיב אחרי רבים לטות, אחמור רבנן הואיל ויש לו מתירין לאחר זמן לא יאכלנו באיסור על ידי ביטול (לעיל נ:). **כדי לבשל ביצה קלה.** כגר מפורש (שבת פ:) שו בילת תרנגולת שהיא קלה לבשל, ולא בשיעור כל בילה שיעורו אלא כתרנגולת מבילה קלה (שבת פפ:). **חרם כדי ליתן בין פצים לחבירו.** כשמסדרין פלימין ועמודים וקורות ועשין אותה של קורות על אחרן ויש חלל בין זה לזה. **מומקן** מתמתי אלא יתעקם (שם פד.) אי: פלימי חלונות שבכותל מרחיקין זה מזה ברוחב החלון ליכנס האויר בין כל אחד ואחד ונתן בחוטה למטה ולמעלה חרם רחב בין זה לזה ונתן בעיר ויהחרם עב ויהי שם כאבן (ב"ב כ:). **בור של יחיד** ברגלי היחיד. בעל הבור, יאם לקח מהם אדם אחר אין יכול להוליכן אלא למקום שהם יכול להוליכן, יאם עירב הוא למזרח אין יכול זה להוליכן חוץ לעיר אלא מערב אמילו אפילו אפילה אחת (עדויות ח:). **נהרות המושכין ומעיינות הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם.** מפני דמידי דייר הוא ולא קני שביתה, ואע"פ שבת מחוץ לתחום, כל אדם מוליכן למקום שעירב לו ליך (שבת קכא:) כיון דמידי לא קני שביתה ואפילו הן של יחיד אין כרגליו (עדויות חו:). **הריני עליך חרם.** נכסי יהיו עליך חרם, המודר אסור. אבל המדיר מיחר (נדרים מז:).

מב א מיי' פ"ה מהל' יו"ט הלכה טו טוש"ע א"ח סימן שלז סעיף יב: **מג** ב מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה יג: **מד** ג מיי' פ"ז מהלכות ע"ז הל' י טוש"ע יו"ד סימן קמב סעיף ח: **מה** ד מיי' פ"ו מהלכות נדרים הלכה יא טוש"ע יו"ד סימן רכא סעיף יב: **מו** ה מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה ה: **מז** ו מיי' שם הלכה ד: **מח** ז מיי' פ"ה מהלכות יו"ט הל' יד טוש"ע א"ח סי' תלז סעיף יד: **מט** ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף טו: **נ** ט מיי' שם טוש"ע שם סעיף טז: **נא** י מיי' פ"ה מהלכות נדרים הלכה ז סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סימן רכד סעיף ח:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גבורא וכא מגיא ר' יהודה אומר מים ומלח בטלים כיון דעיסה כיון דקדרה. ל"ל ר"י פוטר כיון במים וכיון במלח כך גרסת מהרש"ל חוי היתה גרסת רש"י בד"ה ואין בטלין וכו'. ודו"ק:

רבינו חננאל

רב אשי אמר זו העיסה מחר מותרת והוא לה דבר שיש לו מתירין ולא בטיל אפילו באלף. ר' יהודה פוטר במים ומפני שאין בהן ממש. כלומר נבלעין הן. ואקשינן לר' יהודה מלח לא בטיל, והתניא ר' יהודה אומר מים ומלח בטילין בין בעיסה בין בקדירה. ופרקינן לא קשיא פתניתין במלח סדומית שאינו נימוח במים אלא עד שישתק, ברייתא במלח איסתרוקנית. והתני ר' יהודה אומר מים ומלח בטילין בעיסה ואין בטילין בקדרה. מפני רוטבה. כלומר בעיסה נבלעו ואינן ניכרין ולפיכך בטלו. וכרוטב הנה המים ניכרין. ופרקינן הא דתניא בטלין בקדרה ברוטב עבה, והא דתניא אין בטלין ברכה. הנחלת כרגלי הבעלים. אבל שלהבת כגון המדליק מנר לנר וכיוצא בזה כרגלי כל אדם. כלומר אין בה ממש לקנות שביתה. ח"ד ה' דברים נאמרו בגחלת, נחלת כרגלי הבעלים, נחלת של הקדש הנהנין ממנה מועלין בה, וגחלת של ע"ז אסורה. והמוציא גחלת לרה"ר חייב, והמודר הנאה מחבירו אסור בגחלתו, ומותר בשלהבת שלו. כלומר מדליק מנרו וכייוצא בו מותר, והרי הוא כרגלי כל אדם, ואם היא של הקדש לא נהנין ולא מועלין, ואם

משל ע"ז היא מותרת. **והמוציא שלהבת לרה"ר,** כגון שנפח בפיו וכיוצא בזה ורחה השלהבת מרשות היחיד לרשות הרבים פטור. וזה פירוש דאדייה אדויי. אבל אם הוציא שלהבת בקיסם שהוא שחוח בתאי עץ שיעור כדי לבשל ביצה קלה, או שפא משחא בחספא פחות כמה שראוי לתתו בין פצים לחבירו, אז פתילה דולקת וכיוצא באילו חייב, ואינו פטור בשלהבת אלא בזמן דאדייה אדויי כמו שפרשתי למעלה. [**מתני'**] בור של יחיד כרגליו. ורמינהו נהרות המושכין ומעיינות הנובעין כרגלי כל אדם, והא סתמא קתני דאפילו [של] יחיד, ופקחני כרגלי כל אדם, וא"ל רב נחמן לרבא מתניתין במכונסין, כגון מי גשמים בדותיות וכיוצא בהן. [ז] הנובעין כרגלי כל אדם. ושל אנשי העיר כרגלי אנשי אותה העיר ושל עולי בבל כרגלי הממלא. איתמר מילא מים מבור של עולי בבל ונתנם לחבירו, רב נחמן אומר כרגלי מי שנתמלאו לו, קסבר בירא דשותפי נינהו, ומחלקי נתן לו, ורב ששת אמר כרגלי הממלא, קסבר בירא דהפקירא הוא והממלא הוא הזוכה בהן. איתיביה רבא לרב נחמן מיהא דתנן בגדרים פרק השותפין שנדרו הנאה זה מזה, אמר ראובן לשמעון הריני עליך חרם שמעון המודר אסור, אם א"ל

ז) ל"ל אגב מים הטובעין מי.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com